

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

Вх.№302-01-20/02.04.2003 г.

ЗАКОН

**за изменение и допълнение на Закона за
гражданската регистрация**

(Обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 28 и 37 от 2001 г. и бр. 54 от 2002 г.)

§ 1. Член 9 се изменя така:

“Чл. 9. (1) Името на български гражданин, роден на територията на Република България, се състои от собствено, бащино и фамилно име. Трите части на името се вписват в акта за раждане.

(2) При съставяне на акт за раждане на български гражданин, роден извън територията на Република България, бащиното и фамилното му име могат да се впишат с наставки –ов или –ев и окончание съобразно пола, ако това е писмено заявено от родителите до три години от раждането на лицето.

(3) Името на чужденец, роден на територията на Република България, се вписва така, както е заявено от родителите му.

(4) Името на чужденец, роден извън територията на Република България, се вписва в регистрите за гражданско състояние и в регистрите за населението така, както е изписано в националния му документ за самоличност или в акта за раждане, независимо от колко части се състои.”

§ 2. В чл. 13 думите “семейната, етническата или религиозната традиция на лицето” се заменят със “семейните, етническите или религиозните традиции на родителите”.

§ 3. В чл. 14 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата “лицето” се заменя с “родителите”.

2. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Фамилното име при сключване на граждански брак се формира съгласно правилата на Семейния кодекс.”

§ 4. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) При осиновяване собственото име на детето се определя от съда според желанието на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, за промяна на собственото име се иска и неговото съгласие.”

2. Създават се нови ал. 2 и 3:

“(2) При пълно осиновяване бащиното и фамилното име се определят според името на осиновителя по реда на този закон.

(3) При непълно осиновяване бащиното и фамилното име могат да се променят по решение на съда при желание на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, се иска и неговото съгласие.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 4.

§ 5. В чл. 19, ал. 2 думите “от български произход” се заличават.

§ 6. В чл. 19а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2, изречение първо думите “от нотариус” се заличават.

2. Създават се нови ал. 5 и 6:

“(5) По реда на ал. 2 могат да се възстановят имената на починали лица, като писменото заявление се подава от наследниците им. При разногласие между наследниците спорът се решава от районния съд.

(6) Възстановяването или промяната на имената по този ред се прилага само за българските граждани, чиито имена не са възстановени или променени по административен или съдебен ред.”

§ 7. Член 21 се отменя.

§ 8. В чл. 22, ал. 2 след думата “общината” съюзът “и” се заменя с “или”.

§ 9. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. Точка 2 се изменя така:

“2. псевдоним и/или имена в чужбина”.

2. В т. 22 думите “дата, място и причина за смъртта” се заменят с “дата и място на смъртта”.

§ 10. В чл. 29 след думата “картони” думите “на български граждани” се заличават.

§ 11. В чл. 30 след думата “картони” думите “на чужденци” се заличават.

§ 12. В чл. 31 след думите “български граждани и” думите “лични регистрационни картони” се заличават.

§ 13. Член 32 се изменя така:

“Чл. 32. Архивният регистър се състои от личните регистрационни картони на лицата, на които постоянният адрес вече не е в тази община.”

§ 14. В чл. 33 думите “Министерския съвет” се заменят с “министъра на регионалното развитие и благоустройството”.

§ 15. В чл. 38, ал. 1, изречение първо думата “веднага” се заличава.

§ 16. В чл. 41, ал. 1 думите “и правна евроинтеграция” се заличават.

§ 17. В чл. 50, ал. 5, изречение второ думите “при техните деца” се заличават.

§ 18. В чл. 51, ал. 1 думите “по взаимно съгласие” се заличават.

§ 19. Член 62 се отменя.

§ 20. В чл. 70 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите “постоянния си адрес” се заменят с “постоянен адрес съгласно чл. 72, ал. 2, т. 1, 2, 3” и след думата “легализиран” се добавя “и заверен”.

2. В ал. 3, изречение първо думите “преведени и легализирани” се заменят с “легализирани и преведени” и изречение второ се заличава.

3. Създава се ал. 4:

“(4) Преписите и извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1 не се нуждаят от легализация, когато:

1. произхождат от държава, която е ратифицирала Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове;
2. произхождат от държава, с която Република България има сключен договор за правна помощ, в който това изрично е посочено;
3. са получени по дипломатически път.”

§ 21. В чл. 72, ал. 4 след думите “преписа по ал. 1” се добавя “при поискване или служебно”.

§ 22. В чл. 74 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 след думата “титуляря” се поставя точка и текстът до края се заличава.

2. Създава се ал. 4:

“(4) При изрично писмено искане промяната може да се отрази по административен ред в актовете за раждане на децата. Искането се подава от родителите за малолетните им деца. За непълнолетните деца искането е лично със съгласието на родителите. При взаимно съгласие на съпрузите промяната може да се отрази в акта за граждански брак.”

§ 23. В чл. 75, ал. 1 след думите “съдебно решение” се добавя “или административен акт”.

§ 24. Член 76 се изменя така:

“Чл. 76. (1) По административен ред въз основа на официални документи може да се извършва промяна и вписване само на данни, които по същество няма да променят смисъла на съставения вече акт. Технически грешки и неточности в изписването на името се отстраняват по искане на заинтересуваните лица.

(2) По административен ред може да бъде отразена промяната в имената на българските граждани, чиито имена са изменени по силата на действащо към момента на промяната законодателство, при условие, че тази промяна не е отразена в актовете им за гражданско състояние. Вписването на промяната се извършва въз основа на молба на лицето до кмета на общината и документи, удостоверяващи направената промяна.

(3) Промените и вписванията се извършват по реда на чл. 75.

(4) По административен ред не могат да се променят името на титуляря, с изключение на изрично предвидените в чл. 19а случаи, датата на раждане, брак или смърт и полът.”

§ 25. В чл. 77 след думата “извършва” се добавя “само по административен ред”, а след думите “длъжностно лице” думата “само” се заличава.

§ 26. В чл. 79 ал. 2 се отменя.

§ 27. В чл. 83 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите “гражданско състояние” се добавя “за цялата община”.

2. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Всяка година най-късно до 20 декември Министерството на външните работи и общините снабдяват дипломатическите и консулските представителства,

съответно кметствата и населените места на територията им, с необходимите формуляри на актове за гражданско състояние.”

§ 28. В чл. 85, ал. 3 след думата “съхраняване” се добавя “в административния център на”.

§ 29. В чл. 88 ал. 3 се отменя.

§ 30. В чл. 93 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 думите “район “Средец” на град София” се заменят с “на адрес, посочен от Държавната агенция за българите в чужбина”.

2. Създава се нова ал. 5:

“(5) Всеки собственик или ползвател на жилище може да възрази пред кмета на общината срещу ползването на неговия адрес от трети лица.”

§ 31. В чл. 94 ал. 3 се изменя така:

“(3) Настоящият адрес на българските граждани, на които мястото на пребиваване е в чужбина, се отразява в автоматизираните информационни фондове само с името на държавата, в която пребивават.”

§ 32. В чл. 98, ал. 2 след думите “Министерството на вътрешните работи” се добавя “съгласно технологията на ЕСГРАОН” и изречение второ се заличава.

§ 33. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2, изречение първо накрая се поставя запетая и се добавя “и в 5-дневен срок се изпраща за актуализация на Национална база данни “Население” и изречение второ се заличава.

2. Алинеи 4 и 5 се изменят така:

“(4) Настоящият адрес на децата, оставени за отглеждане в обществени заведения, е адресът на заведението, в което са настанени. Адресните карти за тях се подават от ръководителя на съответното заведение.

(5) Децата от 14 до 18-годишна възраст, които се обучават в училища в населено място, различно от постоянния и настоящия адрес на родителите, могат лично да подават адресни карти за промяна на настоящия си адрес. В този случай към адресната карта трябва да се приложи уверение от съответното училище, че детето е записано като ученик.”

§ 34. В чл. 101, т. 4 думата “еталонодържател” се заменя със “създаване и поддържане”.

§ 35. В чл. 106 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя “или разрешение на Комисията за защита на личните данни”.

2. В ал. 2 накрая се добавя “и с разрешение на Комисията за защита на личните данни.”

3. Алинея 3 се отменя.

§ 36. В чл. 109 накрая се добавя “и задължителните изисквания на Комисията за защита на личните данни.”

§ 37. В чл. 112, ал. 2 след думата “равнище” се поставя точка и текстът до края се заличава.

§ 38. В чл. 113 думите “и правната евроинтеграция” се заличават и се добавя “и Комисията за защита на личните данни.”

§ 39. В чл. 114, ал. 3 след думите “постоянни адреси” се добавя “и заявления адрес в чужбина”.

§ 40. В чл. 115, ал. 1, т. 3 думите “и правната евроинтеграция” се заличават.

§ 41. В чл. 117, ал. 1 се създава изречение второ:

“Установяването на нарушенията по глава четвърта се извършва със съдействието на компетентните органи на Министерството на вътрешните работи.”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 42. В чл. 19 от Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2 и 3:

“(2) Имената на българските граждани в българските документи за самоличност се изписват в следния ред: фамилно име, собствено име, презиме.

(3) В българските документи за самоличност фамилното име, собственото име и презимето се изписват без съкращения, така както са изписани в представените удостоверителни документи.”

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация

Министерството на регионалното развитие и благо-устройството внася за одобряване проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация.

Мотивите за това са следните:

1. В съществуващите досега текстове в глава втора, раздел I не са разграничени начините на записване (формиране) имената на българските граждани и чужденците, родени съответно на територията на Република България или извън нея. Разпоредбата за записване на името на чужденците от три части бе императивна, така както е за българските граждани. От друга страна, не съществуваше възможност за вписване на имената на българските граждани, родени в чужбина, съгласно българските именни традиции, при условие че това е поискано от родителите на детето. За преодоляване на евентуален проблем, свързан с различна самоличност, за тези лица се въвеждат изисквания за допустима възраст, когато може да се извърши това уеднаквяване в имената.

2. В раздел II на същата глава, в чл. 13 и 14 е необходимо да се запише ясен и точен текст, който няма да позволи различно тълкуване на начина за формиране на бащиното и фамилното име на лицата. Това ще даде възможност за запазване на българските именни традиции, от една страна, и същевременно за запазване на демократичния принцип за формиране на бащиното и фамилното име при наличие на семейни, етнически или религиозни традиции.

3. В чл. 19а от същия раздел се предлага да се създаде нова алинея, чрез която да се изясни точно кои български граждани могат да се ползват от възстановяване или промяна на имената си по административен ред. Освен наличието на основанието “принудителна промяна на името” е необходимо и друго условие – те да не са променили имената си по административен или съдебен ред до този момент.

4. В раздел III “Регистри на населението”, в чл. 25, т. 22 се предлага от данните в Личния регистрационен картон да отпаднат думите “причина за смъртта”. По този начин ще се синхронизира Законът за гражданската регистрация със Закона за защита на личните данни. В т. 2 от същия член се въвежда псевдоним и/или имена на българския гражданин в чужбина. По този начин се уреждат проблемите с доказване на родствениите връзки и наследствените права на гражданите.

5. В раздел VII “Актове на български граждани, съставени в чужбина” се предлагат нови текстове на ал. 4 от чл. 72, свързани с ратифицирането от Република България на Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, както и текстове, които точно определят условията, при които преписите или извлеченията от съответните актове за гражданско състояние се освобождават от легализация. Тези текстове ще определят по ясен начин изискванията към вида на документите от чужбина.

6. В раздел VIII “Отбелязвания, допълнения и поправки на актовете за гражданско състояние” е необходимо да се допълни чл. 76 с нови алинеи, в които ще се даде законова възможност на длъжностните лица по административен ред да отразяват промени в имената на тези български граждани, чиито имена са променени при действието на други нормативни актове и тези промени не са отразени в актовете им за раждане в момента на промяната. По този начин ще се решат натрупани проблеми от миналото, които създаваха и продължават да създават значителни трудности за добросъвестни граждани именно по вина на общинската администрация и недовършената от нея работа в миналото. За да не се допусне безразборна промяна на имена, условията за прилагането на тази възможност са определени точно и ясно.

7. Промени и допълнения са необходими и в глава четвърта “Адресна регистрация”. Тези промени са продиктувани от необходимостта за изчистване на редица неизяснени аспекти на тази нова за общинската администрация дейност. До 1 януари 2000 г. адресната регистрация бе от компетенциите на Министерството на вътрешните работи. Гражданите все още не осъзнават задължението си по Закона за гражданската регистрация да заявят постоянен и настоящ адрес пред общината в определените от закона срокове. Това в особено голяма степен се отнася за българските граждани с настоящ адрес в чужбина, които поради едни или други причини все още не са разбрали задължението си за посочване на постоянен адрес в Република България. При служебното движение на документите им за гражданско състояние без заявен постоянен адрес тези граждани досега служебно се вписваха в регистрите на район “Средец” в София, което е нецелесъобразно и незаконосъобразно за районната администрация. От друга страна това вписване е формално. Предвид на това с изменението в закона - адресът за тази категория граждани да бъде предложен от Държавната агенция за българите в чужбина, смятаме че проблемите ще бъдат до голяма степен преодолени. Отговорностите и задълженията на агенцията в този смисъл съответстват на целите ѝ.

Възможността за изразяване на право на възражение срещу ползването на адреса на собственика или ползвателя на жилището от трети лица е нова в глава четвърта “Адресна регистрация”. Чрез нея ще се даде възможност за защита срещу нарушители, както и ще се синхронизират действията между общинската администрация и органите на Министерството на вътрешните работи при евентуални нарушения по тази глава. По този начин ще се осъзнава и изпълнява задължението за заявяване на адрес, тъй като задължителният характер на тази разпоредба в закона ще се обвърже със съответния съвместен контрол.

Възможността за заявяване на настоящ адрес за децата, оставени за отглеждане в обществени заведения, и за учащи се в друго населено място също е нова. По този начин ще бъдат решени значителни проблеми както за гражданите, така и за длъжностните лица по гражданско състояние, които до този момент се затрудняваха при уреждането на въпросите с настоящия адрес за тези категории.

8. В глава пета “Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението” необходимостта от промени засяга раздели III и IV във връзка с реда за предоставяне на данни от ЕСГРАОН и защитата на тези данни. Тези промени са продиктувани от необходимостта за синхронизиране

на задълженията ни в съответствие с изискванията в специалния Закон за защита на личните данни и Комисията за защита на личните данни.

9. Отстраняването на техническите грешки, повторения и неточности ще направят закона по-ясен и разбираем, както и по-достъпен.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)